

Na co stát smí použít mé daně

Děti se učí nápodobou a vzory. Dospělí lidé se chovají tak, jak je to doma naučili a jak vidí, že se chovají ostatní. Stát to má jinak. Chová se tak, jak mu jeho občané a voliči dovolí. A voliči ho musí neustále kontrolovat, protože stát je organizovaná forma násilí.

Naše společnost dnes násilí odsuzuje. Kritizujeme ho u rodičů, jsou dokonce tací, co chtějí uzákonit zákaz fyzických trestů na dětech. Když se dospělý člověk dopustí násilí, odsoudíme ho společensky nebo trestně, protože selhal. Stát nic jiného než násilí nemá. Používá násilí i k tomu, aby od svých občanů vybral peníze na svůj provoz. A když ty naše peníze vybere, má povinnost se k nim chovat jako řádný hospodář. Nemá totiž žádné vlastní peníze. Všechny finance, které vybere, jsou naše peníze, jsou peníze sebrané daňovými poplatníky. My, lidé, můžeme se svými penězi naložit podle své úvahy. Můžeme je investovat, kamkoliv se nám zamane. Můžeme je utratit za pitomosti. Můžeme je probendit v nevěstincích, vydat za drogy, koupit si za ně rychlá auta, alkohol, dorty, lodičky, ajfouny, domy nebo další značkové hadry. Co je nezbytné, co je potřebné a co je nadbytečné a navíc, o tom si rozhodujeme sami. Proto je tak nebezpečné přerozdělování. Protože stát sebere peníze někomu, kdo by dobře věděl, jak s nimi naložit, a přerozdělí je někomu jinému. A kdo dostane něco zadarmo, aniž by se o to zasloužil svou prací a nasazením, toho si neváží vůbec, anebo mnohem méně.

Stát (a spolu s ním i města, obce a kraje, jež také hospodaří s penězi, které násilím seberou daňovými poplatníky), se ale tak lehkomyšlně jako daňový poplatník chovat nesmí. Stát nám násilím sebere peníze na daních, jimi financuje své instituce a jejich produkty jsou nám pak nabízeny výhodně „pod cenou“. To je principem veřejného sektoru. Stát (a v jistém rozsahu i kraj či obec) využívá svého mocenského soukolí, aby zvýhodnil konzumenty jistých služeb tím, že jim je zadotuje prostředky z kapes ostatních poplatníků, kteří by si podobnou službu sami nevybrali. A jak se každoročně dočítáme v kontrolní zprávě Nejvyššího kontrolního úřadu, stát s našimi daněmi nehospodaří dobře. „Přínosy dotací často zůstávají jen na papíře, formalismus v řadě případů nahradil jejich skutečný smysl.“ Takto přesně to NKÚ napsal ve své zprávě za rok 2022. Takto stát vyhazuje z okna mé a vaše peníze. Proto se ptám: Musíme mít tolik institucí? Musíme být členy tolika mezinárodních organizací? Musíme přerozdělovat tolik peněz? Jsou nezbytné všechny ty dotace?

Každý, kdo hospodaří s cizími penězi, má povinnost chovat se k nim jako řádný správce. To platí pro každého, a tím spíš pro stát. Proto se občané mají právo každý den státu ptát po skutečném smyslu existence stovky státních institucí. Proto si tuto otázku má každý den pokládat sám stát a proto na ni má povinnost neustále odpovídat. Důkazní břemeno je zde na státu a na těch, kdo stát používají jako mocenský nástroj, jak se dostat k penězům lidí, kteří by sami od sebe dobrovolně jisté agendy a činnosti nepodpořili. Skutečně má stát dostatečně přesvědčivé argumenty pro to, že agenda jednotlivých institucí je natolik zásadní, nezbytná a jinými cestami nezabezpečitelná, že je nutno použít státní moc, která na jejich vydržování musí nutit poplatníky, aby na ně přispívali? To stát musí dnes a denně zdůvodňovat, že ta a ta činnost má tak zásadní pozitivní externalitu (či prokazatelně blokuje externalitu negativní), že státu nezbyvá, než vynucovat si peníze i od těch poplatníků, kteří takovou službu platit dobrovolně nechtějí. Produkuje jistá instituce, ústav či jiné státem zřízené pracoviště tak nesporné a užitečné hodnoty? Pak se jistě uživí na dobrovolné komerční bázi, protože její činnost uhradí konzumenti, kteří mají z produktu takových institucí prospěch.

Jako dobrý praktický příklad lze použít třeba divadla. Existují soukromá divadla, která žijí ze vstupného a z reklamy. Jejich činnost financují diváci, kterým se hry těchto divadel líbí. A pak existují divadla štědře dotovaná nebo dokonce zřizovaná státem či krajem, kam také chodí vděční diváci. Tihle jsou ale trochu vděčnější, protože jejich vstupné je o něco levnější než by odpovídalo nákladům. Dotují ho totiž povinně i ti jejich spoluobčané, kteří do divadla vůbec nechodí, nebo kteří by si vybrali divadlo úplně jiné. To se vám zdá normální a spravedlivé? Existuje nějaký klíč, podle kterého stát pozná, že divák jednoho divadla si zasluhuje příspěvek na vstupenku od ostatních poplatníků, a divák jiného divadla ne?

Tyto otázky jsou zcela legitimní a je na lidech, kteří tak rádi rozdělují cizí peníze, aby své konání neustále obhajovali. A proto se budu stále znovu ptát za všechny daňové poplatníky a zejména za všechny OSVČ, podniky a podnikatele, kteří něco vyrábějí, produkuje a kteří ze svých daní tento stát živili a živí. Proto jim neustále musíme klást tyto dvě otázky: Musíte z veřejných peněz dělat zrovna tohle? Musíte sahat do kapes lidem, kteří by sami od sebe vámi vnucovanou věc nechtěli?

Ptejte se spolu se mnou. Abychom donutili stát odpovědět. Odpovídat a skládat účty svým daňovým poplatníkům každý den. To je úkol řádného hospodáře.

JUDr. Daniela Kovářová,
prezidentka Unie rodinných advokátů, senátorka

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 3/2023

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)